

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN

ANTALET EXAMINA

Grundexamen inom restaurang- och cateringbranschen (GE): 1 905 st.
Yrkesexamen i matservice (YE): 231 st.
Yrkesexamen i kundservice på restaurang (YE): 231 st.
Specialyrkesexamen i tjänster för specialkost (SYE): 48 st.
Specialyrkesexamen i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen (SYE): 135 st.

ANTAL EXAMENSDELAR

GE inom restaurang- och cateringbranschen: 22 713 st.
YE i matservice: 807 st.
YE i kundservice på restaurang: 723 st.
SYE i tjänster för specialkost: 168 st.
SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen: 576 st.

**Gemensamma
examensdelar (GED):**
2024 5 412 examina
2025 5 772 examina

**Lokala
examensdelar:**
1 269 st.

GE inom restaurang- och cateringbranschen

Kompetensområdet för kundservice 381 st.
Kompetensområdet för matservice 1 488 st.
Inga uppgifter 9 st.

YE i matservice

Kompetensområdet för matlagning på restaurang 135 st.
Kompetensområdet för matlagning i storhushåll 90 st.
Inga uppgifter 6 st.

YE i kundservice på restaurang:

Kompetensområdet för kundservice i bar 114 st.
Kompetensområdet för kundservice på restaurang 108 st.

SYE i tjänster för specialkost

Dietkock 48 st.
Inga uppgifter 1–4 st.

SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen

Inga kompetensområden eller examensbenämningar

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN

Reflektioner

Antal prestationer

- Antalet avlagda examensdelar i grundexamen inom restaurang- och cateringbranschen har ökat med cirka 200 st.
 - Antalet yrkes- och specialyrkesexamina inom branschen är ganska litet, men tyvärr kan vi konstatera att antalet avlagda yrkesexamina och examensdelar har minskat betydligt jämfört med året innan.
 - Att avlägga examen påverkar inte nödvändigtvis lönen. Kommissionen funderar på om rekryterarna är medvetna om t.ex. yrkesexamen eller om sektorn och dess examina borde marknadsföras mer.
 - Förhållandet mellan servitörer och kockar har hållits oförändrat i grundexamina och yrkesexamina.
 - Arbetslivskommissionen reflekterade över vilken inverkan förändringarna i finansieringen och slopandet av vuxenutbildningsstödet har haft på antalet personer som avlägger särskilt yrkes- och specialyrkesexamina.
 - Också nedskärningarna i antalet nybörjarplatser och de minskande åldersklasserna påverkar situationen.
- Antalet personer som avlägger specialyrkesexamen i tjänster för specialkost har minskat något jämfört med året innan. Det har avlagts betydligt färre examensdelar i specialyrkesexamen i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen än 2024.
 - Attraktionskraften inom sektorn behöver fortfarande utvecklas. Att få studerande söker sig till branschen kan delvis bero på attraktionskraft, men att åldersklasserna minskar påverkar också situationen. Dessutom kan man få jobb även utan att avlägga hela examen på grund av brist på arbetskraft inom branschen. Även om det är lätt att få arbete inom branschen gör den låga lönenivån det lockande att avlägga examensdelar, eftersom arbetsgivarna i regel förutsätter att de som rekryteras har avlagt en eller flera examensdelar.
 - Det råder fortfarande en brist på chefer, vilket kan förklara den lindriga ökningen av antalet avlagda specialyrkesexamina och examensdelar i chefskap.

ANORDNANDE AV EXAMINA

ANORDNARTILLSTÅND

GE inom restaurang- och cateringbranschen: 63 st.

YE i matservice: 44 st.

YE i kundservice på restaurang: 41 st.

SYE i tjänster för specialkost: 34 st.

SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen: 35 st.

AKTIVA ANORDNARE

GE inom restaurang- och cateringbranschen: 59 (+1) st.

YE i matservice: 33 st.

YE i kundservice på restaurang: 24 (+3) st.

SYE i tjänster för specialkost: 20 (+1) st.

SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen: 28 st.

ICKE-AKTIVA ANORDNARE

GE inom restaurang- och cateringbranschen: 4 st.

YE i matservice: 11 st.

YE i kundservice på restaurang: 17 st.

SYE i tjänster för specialkost: 14 st.

SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen: 7 st.

ANORDNANDE AV EXAMINA

Reflektioner

SPRÅKEN PÅ AVLAGDA EXAMINA

GE inom restaurang- och cateringbranschen

Finska 1 671 st.

Svenska 51 st.

Engelska 153 st.

YE i matservice

Finska 198 st.

Engelska 33 st.

YE i kundservice på restaurang:

Finska 165 st.

Engelska 57 st.

SYE i tjänster för specialkost

Finska 48 st.

Svenska 1–4 st.

SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen

Finska 123 st.

Svenska 1–4 st.

Engelska 9 st.

Språklig och geografisk täckning samt fördelning av prestationer

- Det har inte skett väsentliga förändringar i antalet anordnartillstånd.
- Utöver de aktiva anordnarna ingår anskaffade utbildningar, till exempel 3 st. i yrkesexamen i kundservice på restaurang.
- Antalet aktiva anordnare inom inkvarterings- och kosthållsbranschen har förändrats så att de aktiva anordnarna av grundexamen har minskat med fyra. Däremot har yrkesexamina ordnats vid sju fler läroanstalter och specialyrkesexamina vid fjorton fler läroanstalter än föregående år.
- Examina inom branschen ordnas på ett ganska omfattande sätt på olika håll i landet, även om anordnarna är koncentrerade till tillväxtcentrumen.
- Det har inte skett några väsentliga förändringar i antalet examina som avlagts på något annat språk än finska. I yrkesexamen i kundservice på restaurang och yrkesexamen i matservice har antalet engelskspråkiga examina ökat betydligt.

Arbetslivskommissionen för kosthållsbranschen, lägesbild 2025

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Fördelning av platserna för yrkesprov

GE inom restaurang- och cateringbranschen

Arbetsplats 80,2 %
Läroanstalt 8,1 %
Arbetsplats + läroanstalt 2,3 %
Inga uppgifter 9,4 %

YE i matservice

Arbetsplats 87,5 %
Läroanstalt 1,0 %
Arbetsplats + läroanstalt 0,5 %
Inga uppgifter 11,0 %

YE i kundservice på restaurang

Arbetsplats 95,4 %
Läroanstalt 0 %
Arbetsplats + läroanstalt 0,8 %
Inga uppgifter 3,8 %

SYE i tjänster för specialkost

Arbetsplats 98,2 %
Läroanstalt 0 %
Arbetsplats + läroanstalt 0,9 %
Inga uppgifter 0,9 %

SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen

Arbetsplats 82,9 %
Läroanstalt 1,1 %
Arbetsplats + läroanstalt 1,1 %
Inga uppgifter 14,9 %

Reflektioner över fördelningen av prestationsplatser

- När det gäller grundexamen har det inte skett någon stor förändring i platserna för genomförande av yrkesprov jämfört med föregående år. Andelen "Uppgift saknas" har ökat och är nu 9,4 %, vilket av alla avlagda examensdelar (22 713 examensdelar) är ett ganska stort antal, nämligen 2 135. Av det totala antalet (22 713 st.) genomfördes 18 215 yrkesprov helt på arbetsplatsen. Målet är att yrkesproven genomförs i autentiska arbetssituationer och arbetsprocesser.
- YE: Yrkesprov genomförs i betydligt högre grad än tidigare på arbetsplatser (en ökning med 14,6 %), vilket är rätt riktning, eftersom yrkesexamen uttryckligen är en examen som avläggs i arbetslivet. Andelen "Uppgift saknas" har minskat, även om antalen fortfarande är ganska stora. Sammanlagt 89 examensdelar av 807 saknar uppgift om platsen för yrkesprovet.
- SYE: Andelen yrkesprov på arbetsplatser har ökat med 10,5 % i specialyrkesexamen i tjänster för specialkost. Däremot har andelen yrkesprov på arbetsplatser minskat med 5,5 % i specialyrkesexamen i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen och är nu 82,9 %. Av sammanlagt 576 examensdelar genomfördes yrkesproven på arbetsplatser i 477. Detta kan delvis också förklaras av att andelen "Uppgift saknas" även i denna specialyrkesexamen har ökat med 6 % jämfört med föregående år.

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Bedömning av kunnande och förverkligande av tvåpartsbedömningen i yrkesinriktade examensdelar

GE inom restaurang- och cateringbranschen
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 89,6 %
Inga uppgifter 1,6 %

YE i matservice
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 91,3 %
Inga uppgifter 2,7 %

YE i kundservice på restaurang
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 97,1 %
Inga uppgifter 0,1 %

SYE i tjänster för specialkost
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 98,2 %
Inga uppgifter 0 %

SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen
Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 94,2 %
Inga uppgifter 0,2 %

VITSORD I BEDÖMNING AV KUNNANDE INOM YRKESUTBILDNINGEN

GE inom restaurang- och cateringbranschen
Medeltal 3,7
Yrkesinriktad examensdel 4,0
Gemensam examensdel 3,3
(nationellt medeltal 3,7)
(Medeltalen beräknas med skyddade tal)

Reflektioner kring genomförandet av tvåpartsbedömningen och vitsordet

- GE: Tvåpartsbedömningen genomförs väl, även om det har skett en liten minskning. Andelen "Uppgift saknas" har hållits nästan oförändrad.
- YE: Tvåpartsbedömningen har i båda yrkesexamina hållits nästan på samma nivå som föregående år. I YE i matservice har dock 8,7 % bedömts utan företrädare för arbetslivet, vilket i antal innebär 70 examensdelar av 807. Andelen "Uppgift saknas" har minskat.
- SYE: Tvåpartsbedömningen är på en god nivå. I SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen har tvåpartsbedömningen ökat. Kommissionen förvånas över att en företrädare för arbetslivet inte har deltagit i bedömningen i alla examensdelar. Andelen "Uppgift saknas" i SYE i tjänster för specialkost är fortfarande 0 %.
- Vitsorden i bedömningen av kunnande motsvarar det nationella medeltalet och har i huvudsak hållits på samma nivå som förra året, det vill säga sammantaget på en god nivå.

Arbetslivskommissionen för kosthållsbranschen, lägesbild 2025

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE Respons

Responsenkäter (bedömningsskala 1–5)

STUDERANDERESPONSENS AVSLUTANDE ENKÄT, YRKESPROV

GE inom restaurang- och cateringbranschen 4,5

YE i matservice 4,7

YE i kundservice på restaurang 4,7

SYE i tjänster för specialkost 4,7

SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen 4,8

(nationellt medeltal 4,5)

RESPONS FRÅN ARBETSPLATSHANDLEDAREN

GE inom restaurang- och cateringbranschen 4,5

YE i matservice 4,5

YE i kundservice på restaurang 4,6

SYE i tjänster för specialkost 4,5

SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen 4,5

(nationellt medeltal 4,2)

ARBETSPLATSRESPONS

GE inom restaurang- och cateringbranschen 4,4

YE i matservice 4,3

YE i kundservice på restaurang 4,5

SYE i tjänster för specialkost 4,5

SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen 4,3

(nationellt medeltal 4,2)

Reflektioner

Studeranderespens

- Medeltalen är fortfarande mycket goda, över det nationella medeltalet.
- Över hälften av dem som avlagt hela examen svarade på den avslutande responsenkäten.
- Av dem som avlagt examensdelar svarade drygt 40 % på den avslutande enkäten.

Respons från arbetsplatshandledaren

- Jämfört med 2024 hölls medeltalet för GE inom restaurang- och cateringbranschen oförändrat.
- Responsvärdena för alla examina steg med minst 0,2 jämfört med 2024.
- Andelen svarande minskade något från 2024 (29,1 %) och är nu 28 %.
- Utbildningsanordnarna bör fortsätta att stödja och handleda arbetsplatshandledarna i att besvara enkäten, så att de upplever att den är värdefull med tanke på utvecklingen av verksamheten.

Arbetsplatsrespons

- Medeltalet för GE inom restaurang- och cateringbranschen är oförändrat jämfört med 2024.
- För GE inom restaurang- och cateringbranschen och YE i matservice har medeltalet fortsatt att stiga. Skillnaden jämfört med 2024 är 0,2 %.
- YE i kundservice på restaurang har däremot sjunkit med 0,2 % jämfört med föregående år.
- Det finns också en ökning i fråga om SYE i tjänster för specialkost. SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen har hållits oförändrad.
- Andelen svarande har hållits nästan oförändrad och är 36,6 %.
- Svarsprocenterna är fortfarande låga. Man bör fundera på hur man kan minska mängden respons så att arbetsplatsen inte belastas av för många responsenkäter.

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Reflektioner

Yrkesprov som ordnas vid läroanstalten

- Studerande som behöver särskilt stöd → yrkesprov vid läroanstalt. Är det alltid en tillräcklig motivering, eller kunde yrkesprovet genomföras delvis i arbetslivet? För studerande i fängelseutbildning är det inte alltid möjligt att delta i en period i arbetslivet.

Utvecklingsobjekt för utbildningsanordnare

- Medeltalen i studeranderesponsen har stigit från föregående år och är nu 4,5–4,8. De lägsta medeltalen i studeranderesponsen gäller punkten "Jag fick tillräckligt med information om möjligheterna att studera eller arbeta utomlands under mina studier".
- Utifrån besöken finns det utvecklingsobjekt i omprövningsprocessen och i de bedömningsblanketter som utbildningsanordnarna utarbetat.

Övriga anmärkningar

- Arbetslivskommissionen konstaterar att de uppgifter som Utbildningsstyrelsen samlar in borde vara obligatoriska uppgifter i utbildningsanordnarnas studieadministrationssystem. Dessutom bör det säkerställas att alla utbildningsanordnarnas uppgifter överförs till Utbildningsstyrelsens system. Uppgiften "Uppgift saknas" betjänar ingen, och särskilt inom grundexamen är sådana uppgifter alltför många.
- Gäller problemet med bristfälliga uppgifter
 - i systemen → de överförs inte korrekt
 - uppgifter som inte är obligatoriska → kan lämnas tomma
 - lärarnas brådska / okunskap om uppgifternas betydelse och överföringen till det nationella systemet

EXAMENSGRUNDERNAS OCH EXAMENSSTRUKTURENS FUNKTION

Reflektioner

GE inom restaurang- och cateringbranschen

Vid besöken har det framkommit att man är nöjd med de generiska bedömningskriterierna.

Skillnaden mellan grund- och yrkesexamen är fortfarande oklar på arbetsplatserna. Att avlägga examen påverkar inte heller nödvändigtvis lönen.

YE i matservice, YE i kundservice på restaurang, SYE i tjänster för specialkost samt SYE i chefskap inom inkvarterings- och kosthållsbranschen

Kommissionen har inte fått respons om examensgrunderna.

Reflektioner kring examensstrukturen

I arbetslivet behöver man inte nödvändigtvis ha avlagt hela grundexamen, utan man kunde också ha en mindre examen. En lösning här kunde också vara att utnyttja examensdelar. Kunde man genom att utnyttja examensdelar få en ny benämning, till exempel omsorgsassistent? Dessutom bör man stödja mångkunnighet, som värdesätts och behövs i arbetslivet.

KÄLLOR

Bakgrund

Arbetslivskommissionen har utarbetat en lägesbild av kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömning av kunnande i examina inom sitt område.

Till arbetskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017).

Källor som arbetslivskommissionen använder

Arbetslivskommissionen har haft tillgång till Utbildningsförvaltningens statistiktjänst www.vipunen.fi. De kvantitativa uppgifterna, såsom anordnartillstånd, uppgifter om avlagda prestationer och responsuppgifter, har hämtats i januari 2026. Uppdateringar som därefter gjorts i Vipunen har inte uppdaterats i lägesbilden.

De examina som är i övergångsperioden ingår inte i de kvantitativa uppgifterna. I utbildningsanordnarnas anordnartillstånd bestäms utbildningsanordnarnas aktivitet utifrån om utbildningsanordnaren registrerat examens- eller examensdelsprestationer 2025.

I Vipunens rapportbeskrivning: På grund av datasekretess visas antalen 1–4 som gäller personer som värdet "1–4" och antal större än 4 avrundas till närmaste siffra delbar med 3. Medeltalen beräknas med skyddade tal.

Responsmedeltalen som ingår i lägesbilden har hämtats i mars 2026.

Som källmaterial för reflektionerna i lägesbilden har man använt till exempel arbetslivskommissionens besöksrapporter, eventuella utlåtanden om utkast till examensgrunder samt eventuella begäranden om omprövning av bedömningen av kunnande som studerande har lämnat in. Dessutom har man kunnat komplettera reflektionerna med arbetslivskommissionens medlemmars egna observationer.

Arbetslivskommissionens lägesbilder

Arbetslivskommissionernas webbplats och tidigare års lägesuppgifter och lägesbilder finns på Utbildningsstyrelsens webbplats: <https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/yrkesutbildning/arbetslivskommissioner>

Mer information

Arbetslivskommissionernas sekretariat,
tyoelamatoimikunnat@oph.fi

Työelämätoimikunnat
Arbetslivskommissioner

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN